

Sygn. akt III UK 4/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska (sprawozdawca)

SSA Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku Publicznej Szkoły Podstawowej [...] przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

z udziałem zainteresowanych : [...]

o zapłatę składek na ubezpieczenie społeczne od dodatku mieszkaniowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 lipca 2006 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w R.

z dnia 29 czerwca 2005 r., sygn. akt III AUa .../05,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w P. decyzją z dnia 18 września 2004 r. odmówił Szkole Podstawowej w G. zwrotu składek opłaconych od dnia 1 września 1999 r. od dodatku mieszkaniowego wypłaconego nauczycielom zatrudnionych w tej szkole, przyjmując, że rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. nr 161, poz. 176 ze zm.) nie wyłącza tego dodatku z podstawy wymiaru składek.

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2004 r. Sąd Okręgowy w K., uwzględnił odwołanie i zmienił decyzję z powołaniem się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2002 r. (II UKN 429/01, OSNP 2003, nr 16, poz. 391) stwierdzający, że dodatek mieszkaniowy przysługujący nauczycielom na podstawie art. 54 ust. 3 Karty Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674) nie podlega składce na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Apelacyjny w R. wyrokiem z dnia 29 czerwca 2005 r. oddalił apelację organu ubezpieczeń społecznych, nie dzieląc jej zarzutu naruszenia art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137, poz. 887 ze zm.), art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. nr 14, poz. 176 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 pkt 1-32 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. Zaaprobował natomiast pogląd prawny wyrażony przez Sąd Okręgowy i dodatkowo wskazał, że dodatek mieszkaniowy nie jest składnikiem wynagrodzenia za pracę nauczyciela, lecz świadczeniem o charakterze socjalnym i w związku z tym nie stanowi przychodu ze stosunku pracy wchodzącego do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników.

W skardze kasacyjnej, opartej na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz art. 54 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, jak też przepisów

postępowania – art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., art. 316 § 1 w związku z art. 233 § 1 i w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382, 385 i art. 386 § 1 i § 4 k.p.c., skarżący organ ubezpieczeń społecznych wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania lub jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji albo Sądowi pierwszej instancji po uchyleniu wyroku także tego Sądu. Podniósł, że przychodem w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe i różnego rodzaju dodatki, w tym także dodatek mieszkaniowy przysługujący nauczycielom. W konsekwencji, stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, dodatek ten stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

W ramach drugiej podstawy skargi organ ubezpieczeń społecznych wskazał na wady uzasadnienia wyroku Sądu drugiej instancji polegające na oparciu rozstrzygnięcia w zgodzie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2002 r., bez ustosunkowania się do zarzutów podniesionych w apelacji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zagadnienie będące przedmiotem skargi kasacyjnej było już rozważane przez Sąd Najwyższy, z tym jednak, że w judykaturze nie doszło do wypracowania jednolitego stanowiska prawnego. W wyrokach z dnia 11 lipca 2002 r. (II UKN 429/01, OSNP 2003 nr 16, poz. 391), z dnia 6 lipca 2005 r. (III UK 50/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 20) i z dnia 3 października 2005 r. (III UK 96/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 30) Sąd Najwyższy prezentował pogląd o socjalnym charakterze dodatku mieszkaniowego jako świadczenia związanego ze stosunkiem pracy nauczyciela i oceniał, że nie stanowi on, podlegającego wliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, przychodu z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. W wyroku z dnia 29 września 2005 r. (II UK 83/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 30) zajął natomiast stanowisko, że dodatek mieszkaniowy jest przychodem w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jako „inna kwota” zaliczana do

przychodu ze stosunku pracy. Sąd Najwyższy wskazał, że świadczenie to jest przychodem ze stosunku pracy, gdyż może być uzyskane wyłącznie przez pracownika i stanowi obligatoryjny składnik wynagrodzenia za pracę nauczyciela.

Rozbieżność stanowisk została usunięta w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r. (III UZP 1/06). Wyrażone w niej stanowisko, że dodatek mieszkaniowy wypłacany nauczycielowi na podstawie art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela jest wliczany do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, podzielił Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą skargę. Za trafne i przekonujące uznaje stwierdzenie, że „świadczenie mieszkaniowe”, udzielane nauczycielom najpierw jako prawo do bezpłatnego mieszkania; następnie jako zwrot opłat związanych z zajmowaniem mieszkania i kolejno jako prawo do częściowego zwrotu czynszu i opłat z tytułu kosztów eksploatacji mieszkania, a obecnie jako prawo do dodatku mieszkaniowego, mimo uregulowania w rozdziale Karty Nauczyciela obejmującym uprawnienia socjalne i urlopy, straciło swój pierwotnie socjalny charakter i stało się należnością ze stosunku pracy. Będąc taką należnością, dodatek mieszkaniowy odpowiada pojęciu „różnego rodzaju dodatków” stanowiących przychód ze stosunku pracy, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i jest jednocześnie przychodem z tytułu zatrudnienia „w ramach stosunku pracy” w pojęciu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Sformułowania art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (przychody ze stosunku pracy) i art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (przychód z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy) mają ten sam zakres przedmiotowy, a skoro nauczycielski dodatek mieszkaniowy nie został objęty wyłączeniami przewidzianymi w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r., wlicza się do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Mając na względzie, że pogląd ten jest zbieżny z poglądem prawnym prezentowanym w skardze kasacyjnej, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ k.p.c.).